

Čtí osadníci v Austrálii.

Za krátko bude u vás v daleké již zahájena výstava národopisná, které i Čechové do svých končin a rozptýlení ukáží v matičce, že bytí i na sta mil byli od rodné země, nepřestali býti občiansi syny a dětmi jejtími, kteří ně na národ svůj myslí, s nim cítí létají k němu stále ve vracích, v náboženských vzpomínkách! Budou Čechové a Charvatska, Ruska i Seriky a litost jim náše srdce, že pomyslíme, že zcela zapomenutí. Ustaneme snad jen my, které osadníci v končině nejdálnější... v dří zeměkoule na její čtvrté části mil do stepí a pustin austrál- ských..."

Čtí slovy počínal list, který před několika dny obdrželi od našeho čtenáře našeho časopisu z austrálské obce Evertonu... dal pozdrav z české austrálské...
Za tím stihl mne druhý dopis Jana Vladislava Bouchka z největší austrálské metropole Melbourn, který znal v téže smyslu a muž připojena byla následně: Prosim vás, drahý příteli, užijte téhož našeho vylišení života v tak málo známé, tajemné, zájímavé zemi, i statistiky českých osadníků austrálských, jež naleznete v oženém časopise "The Age", a čtěte o nás českým čtenářům feuil- lon, aby zvěděli, že tu skoro 4000 od domoviny takřka na zeměmi světla žijí krevní bratři, jiní pak k vlasti české je nehanebnou práhou celého živobytí!...
Dnes plním svou povinnost a uváž- stručně, co mi v obsáhlých řádcích austrálských krajanů bylo o- mluveno:

Širší veřejnosti snad vůbec dosud bylo známo, že značnější počet osadníků zabloudil až do žirných nív a divuhodných pouští pátého dílu světa. Ale již od roku 1858, když český cestovatel, turáevský rodák Kolt, přijel tam jako zlatokop, objevili se v Austrálii, zejména v cel- ní části městečků přístavních četní Čechové, kteří přibyli buď z Ameriky z Kalifornie neb Brazílie, když tam nenašli křezného blahobytu, byli to jednak zlatokopové, jednak učitelské, r. 1869 pak, když se ame- rická loď "Waburton" poblíž Tas- manie ztroskotala, zachránila se u něhu austrálských celá karavana českých vystěhovalců, jichž potomci žijí, arici většinou odnarodnění neposud.

Austrálie všem přistěhovalcům z Evropy připadá jako čarovná země květů a pravý obrácený svět! Zde jsou nekonečné věčně zelené háje tropické, které jsou u nás v Čechách pouhými květinami, háje z obrov- ských jak jedle velkých myrt a zim- ních, lesy, kde roste chléb a guma, proháně se zde tisíce zvířat, které žijí jen bylinami a zas byliny ma- bozravé, které lapají mouchy a vysávají hmyz jako pavouci. Po lukách běhají tlupy neformálních velikých ptáků, již mají místo perí hrubé štětiny; u vod žije zvěř vy- drám podobná, ježci mravenčí a ptakopyskové, nejnižší savci, kteří mají místo tlamy kachň zobák, mladou vejce jak husy a jsou zpola ptáky zpola čtvernožci a ve vodách zas prohánějí se ryby Barramundy, které dýchají místo žaber plícemi a rodí živá mláďata. Lesy hemží se vavřicemi, které mají v pobříží vaky plné čiperných mláďat, na stepích dovádějí skalní klokani, jaceti obrov- ný zajáci, jež mají místo předních nožek jevi pahýlky, pomocí zadních usmrtných nohou však činí skoky 10 metrů daleké, takže v útěku vy- blíž jak by létali; v moři kol po- březí pak plují veselé zubatí kapři a valrybovitě dugony, kterým lid říká mořské panny a které skutečně mají lidskou podobu. Místo jezer jsou

tu slané mořaly, místo tek vyschlá koryta hlubokých tání, které jen v době dešťů v souvislé proudy splývájí a pouze tek "modré řeky" Murray, jenž teče do moře u Melbourne, nese parníky, přámy a lodice. Zde roste přes 8000 bylin ryzé austrál- ských, které se nevykytují nikde jinde v celém světě, ale na sever v říadu Austrálie prostřá se zase úplně bezvodná brozská poušť Victo- ria, kde není žádného života, za kterou přý ale žijí ještě divoči náro- dové v krajinách dosud neproskon- maných, kam ještě nebyla s to pro- niknouti noha Evropanova. Zem prorývájí na východ skalnaté pohoří Alpy a Pyreneje a ledovci Kožčinskými a švédskými kraji- nami, skály s obrovskými zlatými jámami a ložisky diamantovými, od- kud obohacuje se "země mateř- ská" dobrých Australanů — Velká Británie.

Ona vládně celým tím dílem světa v pět provincií rozděleným pomocí jediného gubernéra, jenž schvaluje usnešené pěti austrálských parlamen- tů, a pomocí několika svých důstoj- níků, kteří komandují veškerých 35.000 vojáků dobrovolné austrálské "militie". Australané neplatí Anglii žádné daně, ale za to většina výnosu jejich obchodu i baňského průmyslu plyne do kaps brabivých Angličanů.

Austrálie je nejmenší díl světa, ale nikoli nepatrný; měříť přes 162.000 mil čtverečných a je tedy o polovici větší než Rusko evropské První Evropan, který na austrálský břeh vystoupil, byl roku 1691 Portu- gal Godinho de Crede, za deset let potom ovládli tu Holanďané vedeni Gartensem a později uchvátila tu celou moc Británie, která sem až do roku 1868 zavázela vězně jako do ohromné trestnické kolonie. Ale Australané hledí se od Anglie od- trhnouti a již roku 1891 chtěli utvo- řiti Spojené Státy dle vzoru severo- amerického pod jménem "Common- wealth of Australia"; tehdy pokus- ten se zmařil, ale není pochyby, že v brzkou dojde k utvoření neodvilté té Unie.

Obyvatel je v celé Austrálii 3,231.000, kteří téměř všichni jsou angličti přistěhovalci; dále je tu asi 50.000 Číňanů a 100.000 "Němců", mezi které jsou i Slováci, Chorvátí a též ubožtí Čechové vpočtení. Mimo to žije po Austrálii rozptýleno asi 200.000 divých praobyvatel, domo- rodců, divochů to špinavě hnědé pleti, odumirájící kmen zanedban- ných pohanů, kteří se žijí v lesích kořinky i červy, v civilisovaných krajích pak slouží bělochům, jsouce vytečenými pasáky a — policajty! Co do náboženství je v Austrálii většina protestantů, asi 50.000 pohanů a 900.000 katolíků, kteří jsou spravováni kardinálem v Sydney, 4 arcibiskupy, 18 biskupy a množstvím misionářů. Města jsou zde veliká, moderně zřizena a krásná, plná pa- láců, bank, chrámů a divadel; želez- ničných tratí je tu šedesát, 30 gym- nasíj a pět universit.

Čtí osadníci rozptýleni jsou hlavně v přístavních městečcích jižní a západní Austrálie. Praotcem a zakladatelem prvních kolonií Čechů austrálských byl český spisovatel Vincenc Paclt, který se roku 1813 narodil v Turnově a byl původně mydlářským tovaryšem, později pak jako obchodník s draho- kamy a zlatokop za nesčetných ro- mantických dobrodružství obeplul celou zeměkouli, i pobloudiv něk- líkrát křížem krázem všecky světa končiny. Paclt, muž se železa, jehož skatopevné zdraví nepodřly ani mrazy zemí polárních, ani žhavá vedra tropická, vysoký, hubený, osmáhlý, ramenatý junák, podobný zálesáckým cowboyům z texaských prarif, zamřil se svými turnovskými drahokamy roku 1843 nejdříve přes Vídeň do Varšavy. Roku 1847 pu- stil se pak do Kalifornie hledat zla- to, ale koráb, na němž jel, shořel a

on jako žebrák zachránil se plavbou v mlé koučboe ku břehům Mexika. Tam čtyři léta bojoval jako najatý voják v krvavých seších pod prap- rem Severo-amerických států, leč při bitvě u Cerro Gordo byl Mexikány jat a k smrti odsouzen. Podářilo se mu ale před samou popravou že za- láže utéci, načež vydal se na výpravu proti Indiánům do Floridy, kde za rekorné šiny dostal od vlády Unie pensí a 100 akrů pozemků. Později byl v Brazílii horníkem v dolech na diamanty, v květnu roku 1858 pak, když byla odkryta bohatá nálezitě slata v Austrálii, odplul tam na loď "Kitty Banko" a šel do Melbour- na. —

Dne 15. července téhož roku vstou- pil tak první Čech na pihu Austrál- skou a od těch dob jednotlivci i menší hloučky vystěhovalců z vlasti české počali se objevovati rok co rok na zelených loužích a zlatonosných skalách Austrálie. Vincenc Paclt nejdříve provozoval v Melbournu práci nádenického později měl v Gypstandu chov zveí a hověžích do- byčka, když pak zachoval něco peněz, pustil se s malým vozíkem, taženým kravami na dobrodružnou pouť do nekonečných pouští střední Austrá- lie, doufaje tam naleziť zláta, ež na některých místech vleželo se ve kře- mení vyschlých potoků, jinde pak třeptilo se pod travinami, kde když se ohomáť trávy vytrhl, visely na jeří kofinkách zláta zrnka a krápoje. Ale náš první austrálský Čech neměl štěstí, přišel již na místa zlatoko- py vybrakovaná, byl několikrát i o skromný majetek oloupen i dal se konečně najmout na člnskou loď z Honkongu za námořní ka; odjel zláto hledat do východní Indie. Záhy se ale zas do Austrálie vrátil; šil nějaký čas v Sydney, pak na ostrovech No- vo-zélandských a tam sešel se s čes- kými námořníky Kratina a Čermákem, vydal se společně s nimi do nitra Austrálie, do skalnatých hor poblíž Bathurstu. Zle konečně po- řadilo se Čechům bohatou kořist zláta vydobytí a Čermák i Kratina oženívše se v Bathurstu, založili tam s rodinami první malou českou osu- du, v které jejich vnukové žijí dosu- vad. Paclt však neklidná mysl vy- vábila zase do vlasti, i vypravil se v září 1863 z Austrálie skrze Polynesii kolem Hornova mysu a Brazílie do Londýna, kam přibyl v lednu 1864 obpluv tak celou kouli zemskou. Z Londýna odjel přes Paříž a Švýcary do Čech, i zůstal zde několik měsíců štásten a blažen v kruhu přátel a příbuzných.

Ale v září vypravil se opět do nové své domoviny austrálské, po které se mu i ve vlasti české zaste- sklo, i příplul do Melbournu znova na Nový rok 1865, a tam již setřval až do počátku let osmdesátých, kdy zemřel v diamantových polích jiho- afrických. Nejvíce Čechů nyní žije v Mel- bournu, v největším městě Austrálie, které čítá skoro pět milionů obyva- telů a kde jest přes 400 našich kra- janů, kteří jsou hlavně zaměstnáni v tovarném pro dopravu masa do Evropy; z továren oných zasílá se ročně více než dva miliony zabíjých ovců a volů v ledu naložených. V Melbournu mají Čechové Besedu, školu a spolek zpěváků. Dále je na 200 krajanů našich v Sydney asi 600 kilometrů na východ od Melbournu, kde také tvoří spo- lečenský kroužek; přes 100 jest jich v Bathurnestu, Evertonu, v Adelai- dě a Brisbane, přes 50 v Port Augu- stu, Mackay a Cardwellu, menší počet jich pak žije také v Albany a Espe- rance, ba několik hudebníků českých nalezá se i v kapele v Hobartu na austrálském ostrově Tasmanii.

Bohužel poštovní spojení s Čechy austrálskými jest velmi nesnadné, neboť poštovní parníky s dopisy se stříhají v plavbě do Evropy jen kaž- díých 16 dnů a lodě se zásyilkami teprvé po osmi nedělich. Hmotně se Čechům austrálským dobře vede, k čemuž přispívají výborné vřáciky, velká láce potravin a příjemné zdra- vě tamní podnebí. Zástupci Čechů austrálských ho- dlají v brzkou zaslati statistiku i záji- mavé příspěvky z osad svých k českoročovanské výstavě národopisné. Stane-li se tak skutkem, pak jistě malinká expozice českých Australanů bude jednou z nejzajímavějších rarit a vzácností celé naší výstavy.

Karel L. Kukla.

ST. JACOBS OEL

Revmatismus, Jistě vyléčí
Revmatismus, Jistě vyléčí
Revmatismus, Jistě vyléčí
Revmatismus, Jistě vyléčí

Neuralgii. Bolesti v kříži.
Neuralgii. Bolesti v kříži.
Neuralgii. Bolesti v kříži.
Neuralgii. Bolesti v kříži.

ČESKÁ PIVOVARNICKÁ SPOL.

Jediný to ryze český pivovar v Chicago, nabízá etěným krajanům a zejména pp. hostinským ve Spojených Státech, ve velkém

PRAVÉ : ČESKÉ : PIVO

VYRÁBĚNÉ

Z českého chmele a nejlepšího sladu, které jest nezdřavější a nejlepší v trho

Kdo je pije jednou, chce je píti stále a žádné jiné mu více nechutná. Laskavě objednávký své adresujte:

Bohemian Brewing Co. of Chicago,
684—706 Blue Island Ave., Chicago

Hamburgsko-Amer. akciová paropl. spol.

Přeplavní ceny

Po parolodích expresních nejrychlejší jízda přes moře za pět dní 21 hod

New Yorku	Z Hamburgu	Z Hamburgu	do New Yorku:
Po parolodích expresních.....	\$18 00.....	\$32 50	
Po parolodích pravidelných.....	\$16 00.....	\$27 50	
Po parolodích Untor line.....	\$16 00.....	\$25 00	
Po parolodích Baltimorské line.....	\$13 00.....	\$25 00	

Ohledně přeplavu hláste se u

HAMBURG-AMERICAN LINE,

37 Broadway, NEW YORK | generální řádovny společnosti | 125 LaSalle St., CHICAGO

BOHEMIAN-AMERICAN IMPORTING CO.

(ČESKO-AMERICKÁ DOVOZNÍ SPOLEČNOST.)

Jediná ryze česká dovážecí společnost v Americe.
215—221 MADISON UL.,
CHICAGO, ILL.

Společnost tato zorganizovaná Čechy chieagskými pod zákony st. Illinois se zá-kladní jistinou \$100,000 bude dovážet zboží střížní, ozdobjé, kuřácké, plodiny atd. a vůbec vše co se v Čechách pěstuje a vyrábí. Až doposud nalezal se přívoz tohoto zboží v rukou cizího národa. Chcete-li s námi krajanům našim ve vlasti pomáhati k jejich vlastnímu průmyslu a obchodu, obraťte se na nás. Par atujte, že národ bohatý je též moccný a národ chudý musí ve své vlasti ústřky snášeti. Protož pište nám, dejte nám Vaše objednávký a ptejte se u Vašich obchodníků po našem zboží a tak pomůžete přímému spojení s naší vlastí. Společnost zorganizovaná:

Jindřich Kohn, předseda; Jan Spěvák, místopředseda;
D. J. Sackel, pokladník.
Dr. F. J. Jirka a Jos. L. Voborský, správni výbor.

Vysvětlit a dílec jsou k dostání v písařné společnosti 215—221 Madison ul.
V bance Ant. Kozla, 530 záp. 18. ul.
u D. J. Sachsa, pozemek, obchodníka a notáře, 120 Fullerton ave.,
u Janu Spěvákovi v kanceláři 80—5th ave. neb v hytu č. 314 záp. 18. ul.

RHEUMATISM

poovstává často od zkažených jater. Jaké jsou vaše játra? Jsou vaše ledviny v pořádku? Máte bolesti v kříži? Jste hubený a slabý? Jste mrzutý a nevrlý? Podivuhodný zdar byl docílen užíváním

Dr. J. H. McLean-a
Balsámu pro jatra a ledviny.

Každý, kdo ho užívá, praví, že je to "NEVYROVNATELNÝ LĚK" pro lčení neduhů ledvin, jater, měchýře, nemoci ženských, rheumatismu a Brightovy nemoce. Na prodej všude po \$1 láhev.

THE Dr. J. H. McLEAN MEDICINE CO., ST. LOUIS, MO.

DRÍVÍ.

THE UNION LUMBER CO., Winona, Minn.

prodává stavební dříví a zasílá je př mo farmorům neb jiným kupcům za hotové. Firma tato neokřjí k trautu. Z čete nám výpočty a odhadnutí. Můžete koupiti dříví tak incoho jako je koupí obchodník od něj je kupujete a ušetřete takto úbitek jemu plynoucí. Zmřte se o našem listu. B-12921
Objednávký dějeť se v řeči anglické.